

Konstnären Clara Gesang-Gottowt arbetar med allt mer exakta tekniker för att framställa det namnlösa i naturen och glömda minnen. Författaren och konstkännaren Ann-Marie Tung Hermelin har träffat henne i ateljén i Hökarängen utanför Stockholm.

Av ANN-MARIE TUNG HERMELIN
Foto JEAN-BAPTISTE BÉRANGER

CLARA GESANG-GOTTOWT I ATELJÉN

»NÄR JAG MÅLAT en hel dag skärps sinnena, man skulle kunna tro att det är tvärtom – att man tröttnat ut seendet – men när jag lämnar ateljén är blicken tränad, det är otroligt vad jag ser.«

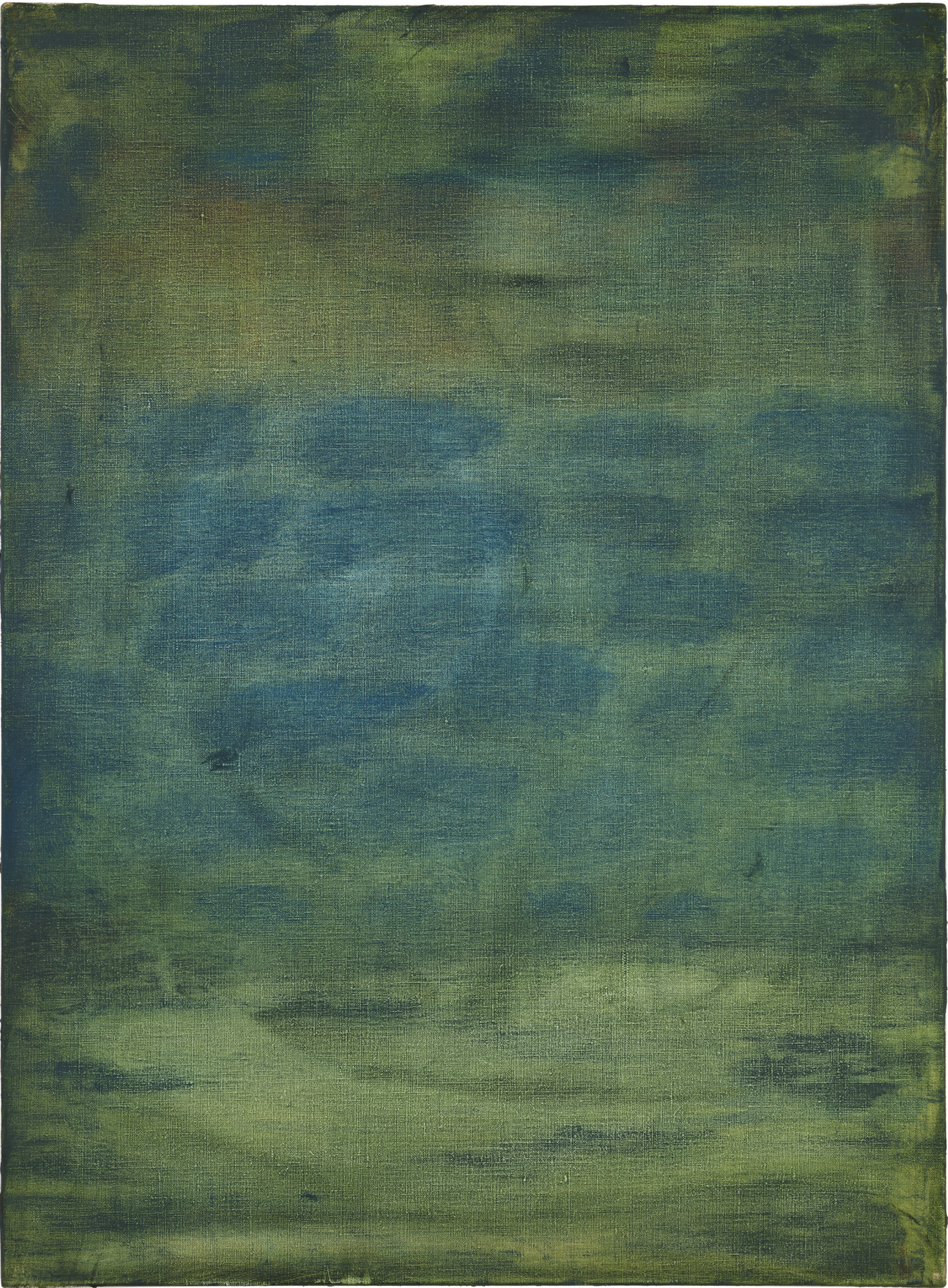
I Clara Gesang-Gottowts ateljé talar vi om hennes målningar. Hon sätter upp dem på väggen framför oss. Vi tittar, samtalar, hänger upp nya, tänker tillsammans, ser på målningarna igen och pratar om vad konst är, utan att någon gång ställa oss den frågan.

Naturen – enas vi om – är vad hennes måleri fångar och bearbetar.

»Människans relation till naturen intresserar mig. Mitt kandidatexamensarbete handlade om det, människans förhållningssätt till ritualer, behovet att kontrollera naturen och samtidigt besjåla den«, berättar Clara.

Målningarna i gouache och akryl föreställer människor med långa skuggor som dansar runt en midsommarstång och landskap befolkade av gestalterna i ett Mikaelispiel (en av de fyra årstidshögtiderna inom Waldorfpedagogiken). Sedan dess har hon frångått det figurativa och landat i ett slags föreställande, abstrakt måleri. Abstrakt så till vida att det sällan förekommer objekt i målningarna. Det igenkännbara är i stället naturens fenomen såsom färgerna, ljuset, stämningarna och mörkret.

Vi ser på en målning som Clara målade efter en vistelse på Hallands Väderö, sydväst om den skånska kusten, där hon tillbringade några veckor tillsammans med sin sambo och sin dotter. Där fanns inget rinnande vatten, ingen elektricitet och inte en enda granne på skäret där huset låg. När det blev mörkt tände de stearinljus inomhus, men utanför var det svart natt. Vattnet, vinden, ljudet av fåglar och djur, osynligt närvarande. Någonstans i natten fanns alla nyanser. Den branta klippan, havets kraftfullhet. Reminiscenser av det varma ljuset och djupaste blått. Målningen fångar den nästan taktila känslan av att omslutas av mörker, dess överväldigande gränslöshet. Mjukt och skrämmande på samma gång. Färgerna på duken skiftar ständigt. En effekt som är signifikant för Claras måleri.

↑ Utan titel, olja på duk, 95×110 cm, 2017

← Utan titel, olja på duk, 76×56 cm, 2016

←← Clara Gesang-Gottowt i ateljén med två av målningarna som kommer visas i en separatutställning på Konstakademien i oktober 2017

Vid första anblicken slogs jag omedelbart av den orädda och breda färgpaletten i Claras målningar och hennes förmåga att skapa tunna färgskikt som blandas utan att mista sin karaktär. Och att hon som i akvarellen låter papprets vithet, här dukens ljusa yta, lysa igenom i stället för att använda vit färg. Effekten får mig att tänka på antroposofins »vått i vått«-måleri. Det visar sig mycket riktigt att Clara gått i Waldorfskola där hon fått tillfälle att varje dag fördjupa sin förståelse för kulörernas väsen. I målningarna framträder det som färgernas motsvarighet till musikens absoluta gehör.

»Jag minns att jag blev förvånad när jag gick grundutbildningen före Konsthögskolan över

att de andra eleverna inte visste hur man blandar färgerna för att få en viss kulör.«

Vi talar om olika erfarenheter av antroposofin och Waldorfpedagogiken. Clara konstaterar att det som betytt mest för henne är hantverket, kreativiteten och att få lära sig hur man kan använda olika material. Detta har i sin tur givit henne ett uppmärksamt förhållningsätt till världen som omger oss. Sedan hon fick barn har också många positiva, nästan kroppsliga minnen av årstidsritualerna dykt upp.

Att Clara började måla med oljefärger var närmast en slump. Efter kandidatutställningen på Konsthögskolan fick hon en skaparkris. Hon tog hon ett sabbatsår och följde med sin

dåvarande partner till Berlin. Trots att hon hade den finaste ateljén hon någonsin haft kom inte måleriet till henne där. I stället skrev hon på den text som kom att bli hennes masteressä. När det efter ett år var dags för hemfärd träffade hon en kvinna som frågade om hon ville arva oljefärger från ett dödsbo i Stockholm. Det ville Clara gärna och återvände till Sverige och en stor mängd tuber oljefärger av hög kvalitet som väntade på henne där.

De nygamla oljefärgerna gav upphov till ett nytt måleri och de verk som kom att bli hennes masterexamenutställning. Clara experimenterade och undersökte färgernas beskaffenhet. Somliga pigment lämnade outplånliga spår i duken, andra var flyktiga. I arvet ingick också några stora spänndukar, vilket ledde till att hon började måla i stort format. Ofta målar hon i tunna lager, använder mängder av lösningsmedel och suddar ut med en gammal strumpa eller en tygbit. Tekniken gör att undersökandet av pigmenten och hur de fungerar finns kvar. Därmed avslöjar den tavlans tillkomst samtidigt som den bidrar till målningens visuella komplexitet. Resultatet är inte sällan hisnande.

En målning påminner om en fisks innanmäte, sidentunna, gulaktiga hinnor som knappt döljer de granatröda och svartblå organen. Skirt, brunlevrat blod. Färger som balanserar mellan det friskt levande och förruttnelsens nedbrytande processer. Så är Clara Gesang-Gottowts måleri en ständig balansakt mellan det vackra och det bottenlösa, utan att någonsin hemfalla varken åt det pittoreskt dekorativa eller åt det fränstötandeäckliga.

På senare tid har även Claras intresse för vävning tagit sig in i måleriet. Hon har en gammal vävteknikbok från fyrtioalet med förlagor för röllakan, trasmattor med inslag och avancerade finvävar. Här och var syns mönstren i målningarna men den egentliga påverkan ligger snarare ännu en gång i förhållningssättet till materialet. Dukens relief i samspel med färgens fason bildar ett mönster likt vävens struktur.

»Numera väljer jag duk noga när jag ska göra en målning«, säger hon när vi närgånget stirrar på en tavla där dukens varierande trådtjocklek blivit huvudkaraktär. »Det här är inte en mål-

ning, tänkte jag först när jag målat klart men lät den vara.«

En bild om dagen målar Clara. Varje dag börjar undersökandet på nytt. Ibland ger hon sig på en gammal duk som inte blivit som hon ville. En ljus stämning döljer spår av ett mörkt förflutet. Dessa lager av historia gör att även de mest såpbubbelskira målningarna bär på en tyngd och därmed är det inte en lättvunnen lätthet som framträder i pastellfärgerna. Jag undrar hur hon vet att en målning är klar. »Jag vill att målningen ska utmana min blick och min tanke. När den gör det försöker jag stanna.«

»Konsten är en plats där jag kan möta världen och samtidigt fly från den. Ofta är det ett fysiskt minne jag söker. Min process är nästan uteslutande ett sökande efter något jag inte vet vad det är. På senare tid har mina målningar påmint mig om minnen från barndomen. Påmint mig om regnet på bilrutan, pappersstjärnor på fönstret, att dra med fingret på en frostig ruta. Det är en intuitiv process där jag följer det som sker på duken. Jag försöker säl- lan återskapa minnen. Men jag påverkas påtagligt av upplevelser. Det blir tydligt när målningarna är klara. Målningen som jag gjorde efter Hallands Väderö till exempel var inget försök att återskapa känslan där. Jag gjorde bara målningen, som vilken målning som helst. Efteråt kände jag att den kom ur upplevelserna på ön. Mina målningar väcker dessa minnen i mig.«

Hennes måleri kretsar kring det namnlösa i naturen, tänker jag när jag tittar på Claras senaste verk som hänger framför oss i ateljén där vi sitter. De obeskrivbara erfarenheterna av liv som sedan barndomen trängt långt in i köttet på dem av oss som haft privilegiet att uppleva naturen på det sättet. Minnet av strandängen, soltorra örter, havets salta, ruttnande tång, skogshallon, enar, lysande ljung, fallande skymning. Det mörkt, mörkt gröna.

»Närvaro, säger Clara.«

Och närvaron går som en loop från henne rakt in i mig, genom konsten. En blandning av varmt rött och kallt blått blir den purpurfärg som omsluter de ännu ej utslagna knopparna utanför ateljéfönstret. Och vi vet båda att den mörka tonen snart kommer att sprängas av det ljust gröna som den bär inom sig. Även detta är.

CLARA GESANG-

GOTTOWT är konstnär, född 1985, bosatt i Stockholm. Hon är examinerad vid Kungliga Konsthögskolan med en master 2013. Hösten 2017 öppnar en separatutställning på Konstakademien i Stockholm.

ANN-MARIE TUNG

HERMELIN är författare, född i Stockholm 1968. År 2012 debuterade hon med romanen *Inunder* och har sedan dess skrivit ett flertal litterära essäer. Tillsammans med poeten Helena Boberg har hon översatt den danska författaren Kirstine Refsstrups uppmärksammade roman *Jeg, Unica*, som utkommer på 10TAL Bok hösten 2017.